

A bevándorlókval kapcsolatos hivatalos intézkedések folyamata

I. BEVEZETÉS

A 2015-ben tapasztalt bevándorlási hullám a statisztikai adatok, valamint a sajtóban megjelent hivatalos közlemények szerint is Magyarország és a schengeni övezet^[1] tekintetében az egyik legjelentősebb kihívásként értékelhető. A tanulmány megírásának időszakában valamelyest csökkent a magyar határon migrációs céllal belépő személyek létszáma, azonban a 2015-ös évben Magyarországra érkező külföldi személyek száma egy hét alatt is magasabb értéket mutatott, mint a 2013-at megelőző években mért bevándorlási adatok összesen.^[2] A vizsgálati munkám során megkísérlem elemezni a kialakult helyzetet és a magyar intézményrendszeri hatásokat, illetve tevékenységi lehetőséget kutatom a funkció és szerep szempontjából. Betekintést kívánok nyújtani az illegális migráció kezelésének folyamatába a fizikai kötelezettségek és lehetőségek vizsgálatával. Komplex elemzésre törekszem a Magyarországon hatályos jogszabályokra és objektív statisztikai adatokra támaszkodva. Fontos célom a tanulmány írása során, hogy a migrációval összefüggésbe hozható jogsértéseket, bűncselekményeket is feldolgozzam.

Az elméleti információszerzés mellett a gyakorlati alkalmazás vizsgálatát is célokként tűztem ki: mennyire volt használható a jogszabályban foglalt elkövetési magatartás tettenérése a törvénykönyv klasszikus esetein kívül 2015-ben. Az általam alapvető nehézségeknek ítélt területek részeit volt alkalmam gyakorlatban tevékenykedő rendvédelmi, úgynevezett „szakvonalas” szakembereknek bemutatni, és a 2009. évi CLV. törvény kereteit a nemzeti minősített adatról szem előtt tartva visszaigazoltatni megállapításaim helyes irányát.

[1] A luxemburgi Schengenben 1985. június 14-én aláírt egyezmény, amely szerint a személyazonossági okmányok bemutatása megszűnt mindazok számára, akik az Európai Unió belső határállomásain kelnek át – legyenek akár az EU állampolgárai, akár más ország lakói. Magyarország vonatkozásában 2007. december 21-étől él.

[2] 2015.02.06. – 1696 fő; 2015.02.07. – 1441 fő; 2015.02.08. – 1263 fő. (A rendőrség hivatalos tájékoztatója alapján.)

II. BEVÁNDORLÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ KÖZIGAZGATÁSI ELJÁRÁSOK

A közigazgatási megközelítés szerint alapvetően az államhatár belső részén történt eljárások elemzése lenne a célszerű, de néhány mondat erejéig ki kell tekintetnünk a földrajzi határokon túlra.

A bevezetőben említett létszámemelkedés során, az illegális úton, „zöldhatáron”^[3] hazánk területére érkező személyek sok esetben embercsempész segítségével lépik át az államhatárt. A területen lévő, látenciában maradó cselekmények száma jelentős lehet, ha alapul vesszük Juhász Judit széleskörű, embercsempészettel összefüggő kutatását. Az 1990–1998 közötti időszakban felmért adatok szerint igen magas az embercsempész, vagy a segítő száma az illegálisan hazánkba érkező személyek vonatkozásában.^[4] Az embercsempészeti tevékenység maga után vonja a közigazgatás egy szegmensének tevékenységi szerepét.

1. Az államhatáron túl

Az államhatáron kívül történtek alapvetően nem tartoznak szorosan a magyar rendvédelmi szervek feladataihoz, de a jelenlegi migrációs kihívások, mint biztonsági kihívások az Információs Hivatal,^[5] és közvetve a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat^[6] tevékenységéhez tartoznak a 1995. évi CXXV. törvény, azaz a nemzetbiztonsági törvényben foglalt kötelezettségek szerint. Tekintettel arra, hogy biztonsági kihívásként szerepel Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájában^[7] a 37. szakasz szerinti migrációs kérdéskör.^[8] Alapvetően külföldön a polgári nemzetbiztonsági tevékenységet a Nemzetbiztonsági törvény értelmében a Miniszterelnökség irányítása alatt álló Információs Hivatal látja el, de a feladatkör és az együttműködés tekintetében ehhez további rendvédelmi szerveknek is

[3] 21/2008. (OT 11.) ORFK utasítás az illegális migrációval összefüggő jogsértések kezelésével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtásáról utalása szerint a határszakasz szabályos átkelésre nem használható része. Alátámasztja ezt a Legfelsőbb Bíróság 2001. május 22. napján kelt Bfv.IV.2856/2000/5. számú határozata (BH 2002.173.I.) határozatában foglalt elkövetési magatartás.

[4] Juhász, 2000, 167–232.

[5] Az Információs Hivatal a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 4. § felhatalmazása alapján megszerzi, elemzi, értékeli és továbbítja a kormányzati döntésekhez szükséges, a külföldre vonatkozó, illetőleg külföldi eredetű, a nemzet biztonsága érdekében használható információkat, az Információs Hivatal internetes tájékoztatója alapján.

[6] Mint biztonsági kihívás a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat információgyűjtési tevékenységének része, ha számításba vesszük Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiáját: „A globalizáció kihívásaihoz nehezen alkalmazkodó vagy alkalmazkodni képtelen államok, illetve térségek stabilitása törékeny, az ottani folyamatok kiszámíthatatlan irányt vehetnek. Ez erősítheti a nemzetközi terrorizmus bázisát, valamint a tömeges migráció által keltett veszélyek forrása lehet. Az anarchiába sülyedt, működésképtelenné vált államok fenyegetést jelenthetnek az adott régió stabilitására, továbbá menedéket és kiképző terepet nyújthatnak a globális törekvésekkel bíró terrorista csoportok számára.”

[7] 1035/2012. (II. 21.) Kormány határozata.

[8] A 37. szakasz b. pontja alapján: „...az illegális migráció elleni hatékony fellépés biztosításával foglalkozó részben fontos irányítójá a magyar biztonsági szerveknek a kérdéssel kapcsolatos feladatoknál.”

segítséget kell nyújtaniuk. Megemlíthető, hogy az Alkotmányvédelmi Hivatal^[9] is feladatokkal rendelkezik a migrációs kérdéskör külföldi és embercsempészeti vetületei tekintetében, valamint a Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat Felderítő Igazgatóság munkája is fontos támaszt nyújt illegális migrációval összefüggő kérdések tekintetében hazánk biztonsági szintjének fenntartásához.

2. Rendőrségi megközelítés

A Magyarország külső schengeni országhatárát jogellenesen átlépő személyek a rendvédelmi szervek országhatáron belül tevékenykedő első vonalával, a rendőrséggel, illetve pontosan az általános rendőri szerv^[10] határrendészeti szolgálati ág munkatársaival találkoznak. Alapvetően a határrendészeti szolgálati^[11] ág látja el a magyar államhatár védelmét,^[12] a legális migrációs folyamatok ellenőrzését, az illegális migráció felderítését és az ezzel összefüggő intézkedéseket.

A határrendészeti szolgálati ág tekintetében a 2013 óta tartó időszak déli-északi migrációs hullám vizsgálata esetén látható, hogy a legnagyobb igénybevétel a Csongrád megyei rendőr főkapitányságot érinti. A területi illetékességi szabályok miatt az MRFK szervezetében lévő három határrendészeti kirendeltség látja el a Szerbia felől érkező migrációs hullámok kezelését és első érintkezést a magyar hatóságokkal. A szegedi,^[13] a nagylaki,^[14] a kiszombori^[15] határrendészeti kirendeltségek fizikai illetékességgel rendelkeznek.

[9] Az 1995. évi CXXV. törvényben, illetve a 2007. évi I. és II. [migrációs] törvényekben előírt – legális migrációhoz kapcsolódó – feladatokat, azonosítja az illegális migrációs cselekményeket, azok szervezőit, a visszaélésekben részt vevő csoportokat. A Hivatal illegális migrációt érintő felderítő tevékenységének központjában — az európai uniós migrációs irányelvek alapján kialakított — hazai intézményrendszer rendeltetésszerű működését veszélyeztető, a jogszabályok által biztosított törvényes bevándorlási lehetőségek kijátszásban részt vevő személyek és szervezetek tevékenységének azonosítása és elhárítása áll. (Az Alkotmányvédelmi Hivatal internetes tájékoztatása szerint.)

[10] 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről 20. § (2) A rendőrséget az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv, a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv, valamint a terrorizmust elhárító szerv alkotja.

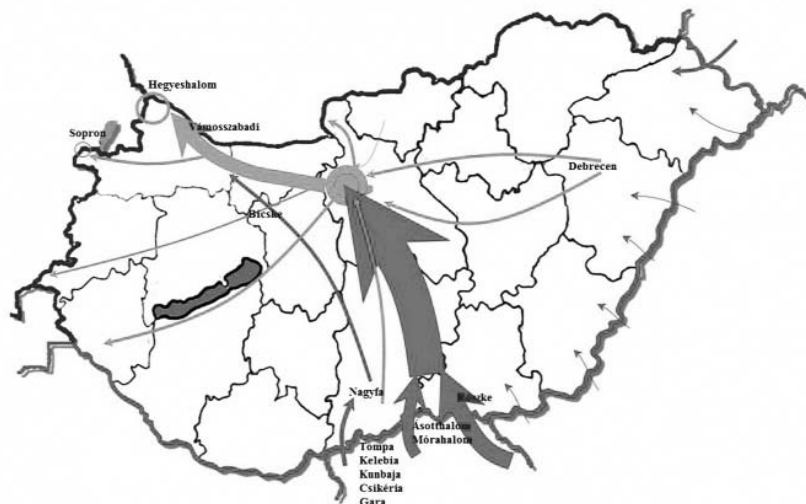
[11] 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet a rendőrség szolgálati szabályzatáról 61. § szakasza szerint az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv a határrendészeti feladatok végrehajtása során biztosítja a határőrzetet, a határforgalom ellenőrzését, végzi az illegális migráció kezelésével összefüggő rendészeti, valamint a határrend fenntartásával kapcsolatos feladatokat.

[12] A határőrségnek 2007. január. 1-jei rendőrségbe integrálása miatt.

[13] 67/2007. (XII. 28.) IRM rendelet alapján: Ásotthalom, Domaszék, Mórahalom, Öttömös, Röszke, Ruzsa, Szeged, Zákányszék, Szeged (Röszke) közúti határátkelőhely, Ásotthalom közúti határátkelőhely, Szeged (Röszke) vasúti határátkelőhely, Szeged–Röszke-Horgos (Horgos) vasútvonal, Szeged kikötő vízi határátkelőhely, Szeged vasútállomás térsége.

[14] 67/2007. (XII. 28.) IRM rendelet alapján: Ambrózfalva, Apátfalva, Csanádalberti, Csanádpalota, Királyhegyes, Köveg, Magyarcsanád, Nagyér, Nagylak, Pitvaros, Nagylak közúti határátkelőhely térsége.

[15] 67/2007. (XII. 28.) IRM rendelet alapján: Illetékességi területe a szervezeti és működési szabályzata szerint: Deszk, Ferencszállás, Kiszombor, Klárafalva, Kübekháza, Makó, Maroslele, Tiszasziget, Újszentiván, Kiszombor közúti határátkelőhely, Tiszasziget közúti határátkelőhely, Szőreg közigazgatási területe a Tisza folyó vonaláig.

1. ábra: Migrációs útvonalak

Forrás: ORFK

<http://www.origo.hu/itthon/20150212-a-koszovoi-menekultek-80-szazaleka-eltunik-magyarorszagrol.html> (Letöltés ideje: 2016.01.20.)

A Szegedi és a Kiszombori Határrendészeti Kirendeltség (a továbbiakban Hrk.) 5 határrendészeti alosztállyal rendelkezik, valamint a Nagylak Hrk. 4 határrendészeti alosztály egységgel végzi feladatait a szervezeti és működési szabályzat alapján.

Az állandó, úgynevezett zöldhatár felügyeletet^[16] a járőrök^[17] látják el, amely során, az illegális úton érkező külföldi személyek észlelése után intézkedés alá vonják az érintetteket. Az intézkedés során a Rendőrségi törvény^[18] 30. § alapján ellenőrzik a személyazonosságukat és jogszerű Magyarországon tartózkodásukat. Alapvetően a közzé tett rendőrségi adatok szerint azok a migránsok a számottevők, akik menekültkérelmet nyújtanak be a hatóságok felé.

Akik nem nyújtnak be kérelmet, idegenrendészeti őrizetbe kerülnek, és az államhatáron visszairányítják, illetve kiutasítják őket az eljáró hatóságok. A hatósági elrettentő erő ebben az esetben azonban nem nevezhető jelentős visszatartásnak, mivel az úti okmányok nélkül érkező migráns személyek, amennyiben

[16] 21/2008. (OT 11.) ORFK utasítás az illegális migrációval összefüggő jogsértések kezelésével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtásáról utalása szerint a határszakasz szabályos átkelésére nem használható része. Alátámasztja ezt a Legfelsőbb Bíróság 2001. május 22. napján kelt Bfv. IV.2856/2000/5. számú határozata (BH 2002.173.I.) határozatában foglalt elkövetési magatartás.

[17] 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet alapján.

[18] 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről alapján.

nem mondanak le céljukról, néhány óra vagy nap elteltével ismét hazánk államhatárát átlépve kísérelhetik meg az európai unió területére lépést. A szankció ebben az esetben alapvetően a Szabálysértési törvény^[19] értelmében tiltott határátlépés^[20] szabálysértés.

Az illegális migráns,^[21] aki azonban – legyen gazdasági, politikai vagy más okból vándorlásra ösztönözve – benyújtja igényét a magyar hatóságoknál a menekültügyi eljárás elkezdésére, annak a tartózkodása jogszerűvé válik a menekültügyi eljárása idejére.^[22] Nyilvánvalóan ez nem mentesíti a tiltott határátlépés miatti szabálysértési eljárás alól.^[23]

3. A menekültügyi kérelem benyújtása után

A rendőrségi elfogás előállítás időtartama^[24] végén az érintett személyt szabadítják,^[25] ezután azonnal egy másik hatósági eljárásba kerül. A kérelmező, a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal idegenrendészeti szakterület eljárásának hatálya alá kerül. Ebben az esetben az idegenrendészeti őrizet feltételeinek fennállása esetén^[26] két migrációs jogszabály alapozta meg a külföldi személyekkel kapcsolatos őrizet szabályait. Ezek mellett a végrehajtáshoz az őrzési feladatokkal megbízott szerv, a rendőrség jogszabályai is szabályozzák a külföldi személyekkel kapcsolatos kényszerintézkedéseket. A rendőrségről szóló törvény^[27] rendelkezései mellett a témában a rendőrség őrzött szállásainak szabályzatáról szóló utasítás^[28] is fontos forrás. A jelenleg is alkalmazott idegenrendészeti őrizet legfontosabb jogforrásai tehát a fentiekben felsorolásra kerültek.

[19] 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről.

[20] 204. § (1) Aki Magyarország államhatárát engedély nélkül vagy meg nem engedett módon lépi át, vagy ezt megkísérli, szabálysértést követ el.

[21] Nem elméleti értelmezésben „*a foreigner who has entered or resides in a country unlawfully or without the country's authorization*” <http://dictionary.reference.com/browse/illegal+immigrant> (2015.04.10.).

[22] 2007. évi II. törvény a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról 52. §. 2. pontja szerint: „ha a harmadik országbeli állampolgár menekültügyi eljárás alatt áll, a visszairányítás, illetve a kiutasítás csak a menekültügyi hatóság kérelmet elutasító jogerős és végrehajtható határozata alapján hajtható végre.”

[23] 2012. évi II. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről.

[24] Maximálisan 8+4 óra időtartam az 1994. évi XXXIV. törvény alapján.

[25] Szabadítás az elfogás előállítás végét jelentő szakasz, amely után a személyi szabadságot korlátozó intézkedés véget ér.

[26] 2007. évi II. törvény a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról, amely mellett az idegenrendészeti őrizet vonatkozásában a 27/2007. (V. 31.) IRM rendelet az idegenrendészeti eljárásban elrendelt őrizet végrehajtásának szabályairól.

[27] 1994. évi XXXIV. törvény alapján.

[28] 43/2008. (OT 25.) ORFK utasítás szerint.

Ezek alapján a hazánkba illegális úton érkező külföldi személy, aki Magyarországon menekültkérelmet nyújt be, ezeknek a jogszabályoknak a rendelkezései alapján akár őrizetbe is kerülhet az erre kialakított őrzött szállások egyikén.

A jogszabály rendelkezései szerint idegenrendészeti őrizetbe az zárható, aki a kitoloncolás végrehajtásának biztosítása érdekében a hatóság elől elrejtőzött, vagy azt más módon akadályozza, illetve a távozást megtagadja, vagy más alapos ok miatt feltehető, hogy a kiutasítás végrehajtását késlelteti vagy megghiúsítja, illetve szökésének veszélye áll fenn.^[29] Az őrizet időtartama fél év, amely meghosszabbítható fél évvel. Ez egy 2010-es törvénymódosítás során emelkedett fél évről a maximalizált egy év jelenlegi határidőre, illetve a beadott jogorvoslati kérelem estén is megszűnt a halasztó hatály.

Az idegenrendészeti őrizetet egy őrzött szálláson kell végrehajtani, amely a jogszabály szerint a személyes szabadságában korlátozott külföldi elhelyezése szolgáló, az idegenrendészeti eljárásban elrendelt őrizet céljaira sajátosan kialakított létesítmény.^[30] Őrzött szállások Magyarországon többek között Budapesten, Győrben, Kiskunhalason és Nyírbátorban találhatók.^[31]

A külföldiekkel kapcsolatos intézkedések sorában új iránynak tekinthető terület a 2013-ban kialakított menekültügyi őrizet. A menekültügyi őrizetet a fenti jogszabályokat kiegészítve és jogintézményt alkotva a 29/2013. (VI. 28.) BM rendelet a menekültügyi őrizet végrehajtásának szabályairól és a menekültügyi óvadékról szóló rendelkezés szabályozza, amellyel az idegenrendészeti őrizet-höz hasonló kényszerintézkedést elősegítő lehetőség került a migrációs intézményrendszer kezébe. Az őrzés gyakorlati végrehajtását a rendőrség részéről az 41/2013. (X. 25.) ORFK utasítása az Országos Rendőr-főkapitányság saját szervezetében létrehozott fegyveres biztonsági őrség tevékenységéről szóló 52/2010. (OT 30.) ORFK utasítás módosításáról szóló szabályzók alkotják.

A menekültügyi őrzött befogadó központ törvényi meghatározás szerint a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal által fenntartott, a menekültügyi őrizet végrehajtására szolgáló intézmény, amelyben tartást a menekültügyi hatóság rendelhet el. A hatóság akkor él ezen személyi szabadságjogokat korlátozó lehetőségével, ha a menedékkérő személyes körülményei alapján feltételezhető, hogy más módon nem biztosítható a kérelmező jelenléte. Továbbá azt is figyelembe veszik, ha a migráns korábbi eljárások alkalmával ismeretlen helyre távozott, vagy nem működött együtt a hatóságokkal. Az előzőekből adódóan, amennyiben

[29] Továbbá, ha a kötelező tartózkodásra kijelölt helyen előírt magatartási szabályokat súlyosan vagy ismételten megsértette, a számára előírt hatóság előtti megjelenési kötelezettséget felszólításra sem teljesítette, és ezzel akadályozza az idegenrendészeti eljárás lefolytatását, vagy szándékos bűncselekmény elkövetése miatt kiszabott szabadságvesztés-büntetésből szabadult.

[30] Pontos körülményeit a 27/2007. (V. 31.) IRM rendelet írja elő.

[31] http://kekroka.hu/?page_id=3286 (2015.04.10.)

őrizettel biztosítható a menedékkérő jelenléte, a menekültügyi hatóság kijelölt helyen való tartózkodást rendelhet el. A kijelölt tartózkodási hely lehet befogadó állomás vagy magánszállás.

A jogszabály engedményt tesz azonban abban az esetben, ha a menekültügyi hatóság menekültügyi óvadék letételét írja elő a kérelmezőnek. Az óvadék összege 500–5000 euróig terjedhet, ebben az esetben magánszálláson is elhelyezhető a menekültkérelmét benyújtó személy, személyes körülményei bírálata alapján. Az menekültügyi óvadék szintén egy 2013-ban megalkotott lehetőség.

A menekültügyi őrizetben elhelyezett személyek részére biztosítani kell az épületen belüli szabad mozgás lehetőségét, de azt nem hagyhatják el. A menekültügyi őrizet időtartama 72 óra, amelyet a bíróság háromszor két hónappal meghosszabbíthat, de legfeljebb 6 hónap időtartamra rendelhető el. Fontos körülmény lehet, hogy a menekültügyi őrizet időtartama az idegenrendészeti őrizet időtartamába nem számít bele.

A menekültügyi őrizet végrehajtása gyakorlatilag hasonló objektumokban kerül sor, mint a párhuzamosan alkalmazott idegenrendészeti őrizetnek helyet adó őrzött szállásokon. Ezek a szállások Debrecenben, Békéscsabán és Nyírbátorban találhatók.^[32]

Különbséggként emelhető ki, hogy amíg az idegenrendészeti őrzött szállásokat a rendőrség irányítja és biztosítja, addig a menekültügyi őrizet végrehajtására szolgáló létesítményeket a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal irányítja a rendőrség igénybevételével és közreműködésével. Mindegyik objektumban a rendőrségi hivatásos állomány és a rendőrség által alkalmazott úgynevezett fegyveres biztonsági őrök látnak el szolgálatot. Erre a biztonsági személyzetnek a 1997. évi CLIX. törvény a fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló jogszabály adja, tekintettel a 27/1998. (VI. 10.) BM rendelet a fegyveres biztonsági őrseg Működési és Szolgálati Szabályzatáról.

Kiemelendő körülmény, hogy a 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet, azaz rendőrség szolgálatai szabályzata nem teszi lehetővé a hierarchikus rendszer kiterjesztését a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal munkatársai által vezetett szállásokon tevékenykedő rendőrök irányítására. Tehát a menekültügyi őrizetet biztosító rendőrök úgyszólván „állam az államban”, tekintettel arra, hogy utasítást csak feljebbvalójuktól vagy előljárójuktól kaphatnak. A migrációs intézmény vezetői egyik csoporthoz sem tartoznak, lévén közalkalmazottak vagy köztisztviselők, és nem az 1996. évi XLIII. törvény (a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról) hatálya alatt állnak, mint a rendőrség tagjai, hanem a 1992. évi XXXIII., a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény irányítja tevékenységüket.

[32] http://www.bmbah.hu/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=485&Itemid=1227&lang=hu (2016.01.10.).

A felsorolt objektumokon kívül a korábban is üzemelő, menekülteket befogadó állomások, 2014-től telephely elnevezéssel Bicskén (központi), Debrecenben és Vámosszabadiban voltak. 2015-ben Nagyfa területén is megnyitottak egy létesítményt, majd 2015. december 31-én bezárták a telephelyet.

Amennyiben nem indokolt a kérelmező őrizet alatt tartása, a migránsok kérelmének elbírálása érdekében kötelező tartózkodási helyet kell kijelölni. A kijelölt nyílt állomások elérésére szervezeten szállítják a kérelmezőket. Ha nem szervezett az utazás, akkor a határozat után önállóan átirányítják az ország más pontjain lévő befogadó állomásokra.

A menekülteket befogadó állomásokon lévő korlátozások semmilyen tekintetben nem hasonlíthatók a korábbiakban jellemzett és bemutatott szervezeti egységekhez. A menekülttáborok a jelentősebb méretű egységek, amelyek szabad mozgást és gyakran a magyar társadalomba történő beilleszkedést szolgálják. A közigazgatási eljárások lefolytatása, mint például a menekültügyi kérelmek elbírálása alatt lakhelyet biztosítanak a kérelmezőknek és biztosítják az alapvető létfenntartáshoz szükséges elemeket, mint a ruházat, az ételmeiszter vagy anyagi ellátás. A személyi szabadságjogokat csak akkor korlátozzák ideiglenes mértékben, ha egészségügyi ellátásra szorulnak az érintettek, mint a karantén fertőző betegség miatt, vagy ha a közigazgatási eljárás során valamilyen személyes jelenlétet igénylő szakaszba lépnek, mint például az érintett menekültügyi meghallgatása.^[33]

A menekülteket befogadó telepek közül a legnagyobb létszám befogadására volt képes^[34] a Debreceni Telep, amely a Debrecen, Sámsoni út 149. szám alatt található. Az egység egy korábban szovjet laktanyának^[35] használt, 26,6 hektáros területen helyezkedett el.^[36] Az objektum Közép-Európa legnagyobb menekültekkel foglalkozó tábora volt,^[37] évente két-három ezer fő befogadását tette lehetővé.

A menekültügyi hatóság által menekültként elismertek számának alakulása						
Állampolgárság	2014	Összes kérelem %-ban	2015	Összes kérelem %-ban	Változás	Változás %-ban
szíriai	110	45,83%	19	13,01%	-91	-82,73%
szomáliai	18	7,50%	18	12,33%	0	0,00%
ismeretlen	18	7,50%	15	10,27%	-3	-16,67%
afgán	17	7,08%	25	17,12%	8	47,06%

[33] http://www.bmbah.hu/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=478&Itemid=1226&lang=hu (2015.12.10.)

[34] <http://www.dehir.hu/debrecen/megint-tema-a-debreceni-menekulttabor-ugye/2014/02/11/>

[35] Kádár - Kozma, 2011, 164.

[36] Kádár - Kozma, 2011, 173.

[37] <http://www.migszol.com/refugee-camps--detention-centers.html>

Állam- polgárság	2014	Összes kérelem %-ban	2015	Összes kérelem %-ban	Változás	Változás %-ban
iráni	4	1,67%	15	10,27%	11	100,00%
palesztin	14	5,83%	9	6,16%	-5	-35,71%
iraki	5	2,08%	6	4,11%	1	20,00%
egyéb	54	22,50%	39	26,71%	-15	-27,78%
összesen	240	100,00%	146	100,00%	-94	-39,17%

2. ábra: A menekültkérelmek megítélésének százalékos aránya:

2015-ben a 152260 kérelemből 146-nak adott helyt (BÁH statisztikai kiadványfüzet.)

http://www.bmbah.hu/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=177&Itemid=1232&lang=hu 2016.02.14.

III. BÜNTETŐ ELJÁRÁSOK

A hivatalos eljárások között a téma vonatkozásában az egyik legmarkánsabbnak tekinthető a büntetőeljárás, amellyel összefüggésben az embercsempészet és az államhatárral összefüggő bűncselekmények vizsgálata szükséges.

1. Az embercsempészet

Az előzőekben leírt eljárásjogi terület után néhány gondolatban be kívánom mutatni a migrációs körülmények káros kísérő jelenségeként az embercsempészet bűncselekmény elkövetését hazánkban.

Az embercsempészet, mint *sui generis delictum* a Palermoi jegyzőkönyv megállapítása szerint a valamely személynek – közvetett vagy közvetlen módon pénzügyi ellenszolgáltatás, vagy egyéb vagyoni haszonszerzés végett – valamely olyan részes államba való illegális belépéséhez nyújtott segítség, amely államnak a személy nem állampolgára, vagy ott állandó tartózkodási jogosultsággal nem rendelkezik.^[38]

Magyar jogi irányultságú, valamint büntetőjogi vetületei vizsgálatához több száz év történelmét lehet feldolgozni, amely során történetileg hazánkban 1881-ig szükséges visszanyúlni, az első jogforrás adta szabályozás megismeréséhez. Az 1881. évi XXXVIII. Törvénycikk^[39] már nevesíti a 2. § szerint: „Aki ily engedély nélkül

[38] 2006. évi CIII. törvény az Egyesült Nemzetek keretében, Palermóban, 2000. december 14-én létrejött, a nemzetközi szervezett bűnözés elleni Egyezménynek a migránsok szárazföldön, légi úton és tengeren történő csempészete elleni fellépésről szóló Jegyzőkönyve kihirdetéséről

[39] 1881. évi XXXVIII. Törvénycikk a kivándorlási ügynökségekről <http://www.1000ev.hu/index.php?a=3¶m=5995>

a kivándorlást közvetíti, mennyiben ezen tette közben a büntetőtörvények súlya alá eső cselekményt nem követett el, kihágást követ el, s annyiszor, amennyiszor, háromszáz forintig terjedhető pénzbüntetéssel és két hónapig tartható elzárással büntethető.”

A későbbi, 1900-as évek elején megalkotott jogszabályok már nem ennyire nevesítik az embercsempészeti tevékenységet, mivel az 1903. évi VIII. törvénycikk,^[40] illetve az 1908. évi XXXVI. törvénycikk^[41] nőcsempészet és tiltott határátlépés alapján utal csak a jelenlegi embercsempész tevékenységre.

Az 1948. évi XLVIII. törvénycikk^[42] 48. § (3) bekezdésében a tiltott útlevelhasználatához és a tiltott határátlépéshez nyújtott segítséget szankcionálja és rendeli büntetni a törvény XII. fejezetében. A törvénycikk alapesete szerint „Vétséget követ el és öt évig terjedhető fogházzal büntetendő, aki más nevére szóló útlevelet vagy a határ átlépésére jogosító egyéb okiratot használ, a saját nevére vagy harmadik személy nevére szóló útlevelet vagy ilyen okiratot másnak használatra átengedi, magáról vagy útitársáról hamis bejelentést tesz, a hatóságot a határ átlépésére való jogosultsága tekintetében egyébként félrevezetni törekszik vagy a határt meg nem engedett módon lépi át.” Alapvetően az embercsempész tevékenység egy minősítő körülményként jelenik meg a 3. bekezdésben, amelyben foglaltak szerint „Büntett miatt öt évig terjedhető börtönnel, hivatalvesztéssel és politikai jogai gyakorlásának felfüggesztésével büntetendő, aki másnak az (1) bekezdésben meghatározott valamely cselekmény elkövetésére segítséget nyújt.” Itt jelenik meg a klasszikusan vett embercsempészet a XX. században, amely az 1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről^[43] hatálybalépéséig a legcélratoróbbnek tekinthető definíciót jelenít meg.

Az 1948 évi XLVIII. tc. és a 1978. évi IV. tv. közötti időben részleges szabályok jelentek meg a 1957. évi 12. számú törvényerejű rendeletben, az 1961. évi V. törvény^[44] pedig az üzletszerű embercsempészet szabályait definiálja és pontosítja.

Az 1978. évi IV. törvény a XV. fejezet Az államigazgatás, az igazságszolgáltatás és a közélet tisztasága elleni bűncselekmények közé sorolta, amely II. cím A Rendészeti Bűncselekmények közötti 218. § szakaszban szerepelteti az embercsempészetet. Az elkövetési magatartás szerint: „Aki tiltott határátlépéshez vagyoni haszonszerzés végett vagy az ilyen cselekményeket elősegítő szervezet tagjaként vagy megbízásából segítséget nyújt, erre ajánlkozik vagy vállalkozik, büntettet követ el.”

[40] 1903. évi VIII. Törvénycikk a határrendőrségről, <http://www.1000ev.hu/index.php?a=3¶m=6876>

[41] 1908. évi XXXVI. Törvénycikk a büntetőtörvénykönyvek és a bűnvádi perrendtartás kiegészítéséről és módosításáról <http://www.1000ev.hu/index.php?a=3¶m=7036>

[42] 1948. évi XLVIII. Törvénycikk a büntetőtörvények egyes fogvatékoságainak megszüntetéséről és pótlásáról <http://www.1000ev.hu/index.php?a=3¶m=8330>

[43] 1978. évi IV. törvény a <http://www.1000ev.hu/index.php?a=3¶m=8525>.

[44] 1961. évi V. törvény a Magyar Népköztársaság Büntető Törvénykönyvéről <http://www.1000ev.hu/index.php?a=3¶m=8438>.

A kiegészítések és változtatások között meg kell említeni a büntetési tételek és büntetések változtatására hatályba lépett 1989. évi XXVIII. törvényt,^[45] a 1993. évi XVII. törvényt,^[46] az 1997. évi LXXIII. törvényt,^[47] valamint a 1998. évi LXXXVII. törvényt.^[48]

Jelentős változásként értékelhető a 2001. évi CXXI. törvény,^[49] amely során az embercsempészes büntetőjogi tényállásának átalakítását már a nemzetközi, kiemelten az Európai Unió és a Schengeni zóna igényeihez módosította a jogalkotó.

A büntetőjogi tényállás változása, hogy az embercsempészet elkövetését már nem csak a Magyar Köztársaság államhatárának átlépéséhez kapcsolja, hanem bármely államhatárnak a jogellenes átlépése elegendő a megvalósuláshoz. Változás továbbá, hogy nem szükséges a 2002. április 1-jei hatálybalépés után az anyagi haszonszerzés célzatként történő megjelenése az elkövetés során.^[50]

Fontos változásnak tekinthető, hogy az embercsempészes elkövetése a 2001. évi CXXI. törvény hatálybalépését követően az embercsempészet bűncselekménynek azt az esetét, amikor az embercsempész az államhatár átlépéséhez több személynek nyújtott segítséget, ezt törvényi egységbe foglalva egy bűncselekménnyé alakította. Ezt megelőzően az embercsempészet annyi rendbeli bűncselekménynek minősült, ahány személynek segítséget nyújtott az elkövető. Ez a változás a statisztikai számokra nagy hatást gyakorolt, jellemzi ezt, hogy a 2001-es 10266 embercsempészes elkövetés a 2002-es évben 3639 számra csökkent.^[51]

A markáns változás a 2012. évi C. törvény hatálybalépésekor következett be. Az ún. új Btk. Köznyugalom elleni bűncselekmények közé sorolt, a XXIII. fejezet 353. §. szakaszába került embercsempészet egyszerű és letisztult képet mutat: elköveti a cselekményt, „aki államhatárnak más által a jogszabályi rendelkezések megszegésével történő átlépéséhez segítséget nyújt”.^[52]

A jogalkotói javaslatban és indoklásban az embercsempészes bűncselekménye csak szándékosan követhető el bárki által. Lefekteti, hogy az embercsempészes elkövetési magatartása fogalmilag bűnsegély, amely *sui generis* bűncselekményként jelenik meg.^[53]

[45] 1989. évi XXVIII. törvény a külföldre utazásról és az útleveletről <http://www.1000ev.hu/index.php?a=3¶m=8626>.

[46] 1993. évi XVII. törvény a büntető jogszabályok módosításáról <http://www.1000ev.hu/index.php?a=3¶m=8959>.

[47] 1997. évi LXXIII. törvény a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról <http://www.1000ev.hu/index.php?a=3¶m=9492>.

[48] 1998. évi LXXXVII. Törvény a büntető jogszabályok módosításáról <http://www.1000ev.hu/index.php?a=3¶m=9665>.

[49] 2001. évi CXXI. törvény a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról <http://www.1000ev.hu/index.php?a=3¶m=10062>.

[50] 2001. évi CXXI. törvény a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény módosításáról <http://www.1000ev.hu/index.php?a=3¶m=10062>.

[51] Póczik et al., 2008, 1095.

[52] 2012. évi C. törvény a Büntető törvénykönyvről.

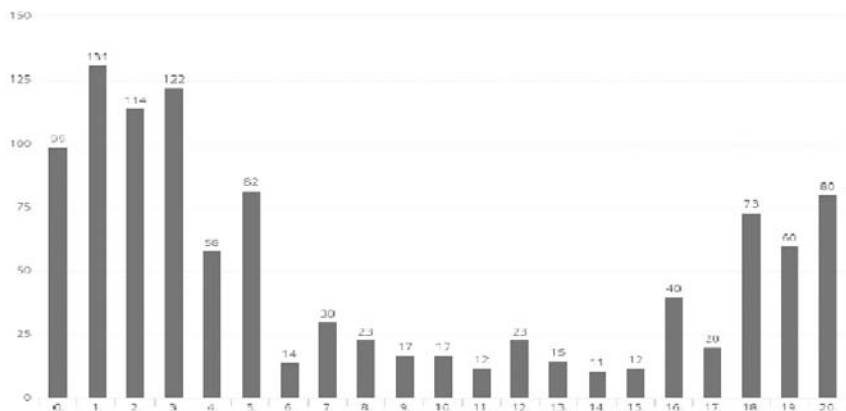
[53] Hegedűs – Juhász – Karsai – Katona – Mezőlaki – Szomora – Törő, 2013.

Nagyságrendileg a Csongrád Megyei Bíróság hozott elmarasztaló ítéleteket az embercsempészet területén, Juhászné Prágai Erika szóvivő összesítése szerint ez 58 ítélet volt 2015. első félévében.^[54]

2. Az Államhatárral összefüggő bűncselekmények

A 2015 előtt, a 14 évig hatályon kívül helyezett lehetőség, a bűncselekményi tényállás megalkotását a határon történő átlépéshez szintén meg kell említenünk. A magyar büntetőtörvénykönyv, a 2012. évi C. törvény 2015. szeptember 15-től bűncselekmények közé sorolja a Btk. 352/a. §. Határozár tiltott átlépése, a Btk. 352/b. §. Határozár megrongálás, valamint a Btk. 352/c. §. Határozárral kapcsolatos építési munka akadályozása cselekményeket. Alapvető elemük a biztonsági határozárral kapcsolatos elkövetést, főként azt szankcionálja, aki Magyarországnak az államhatár rendje védelmét biztosító létesítmény által védett területére a létesítményen keresztül jogosulatlanul belép, vagy annak építését akadályozza vagy rongálja.

Ezekhez a tényállásokhoz kapcsolódva 2015. szeptember 15-től 2016. februárig több mint 1500 külföldi személyt marasztalt el a bíróság, a Szegedi Törvényszék tájékoztatása szerint. Hosszú távú hatásait még nehéz megítélni, de a Helsinki Bizottság mint emberjogi szervezet már szót emelt az eljárás miatt.^[55]

3. ábra: Határozárral kapcsolatos bűncselekményekkel kapcsolatban elmarasztaltak

http://index.hu/belfold/2016/02/08/atlepte_az_ezret_a_keritesmaszasert_elitelt_migransok_szama/ (2016.02.13.)

[54] http://index.hu/belfold/2015/06/19/ezek_a_tavalyi_embercsempesz-statisztikak/ 2016.02.11.

[55] http://helsinkifigyelo.blog.hu/2015/09/25/mi_a_baj_a_hatarzarsertos_bunperekkel 2016.02.13.

IV. AZ EMBERCEMPEPÉSZET BIZONYÍTÁSA

Az embercsempészek 2015-től jellemzően az államhatáron illegális úton belépő, hamis vagy hamisított iratokkal utazó, illetve a zöld határon érkező külföldi személyeket segítik. Az utazás jogellenességének megállapítása, vagy a határrendészeti rendőrségi szakág ellenőrzésein^[56] fennakadó személyek vonatkozásában két lehetőséget biztosít a jogalkotó.

Az ellenőrzés során szabálysértés elkövetése miatt^[57] a migránst a rendőrség az idegenrendészeti IRM rendelet^[58] értelmében idegenrendészeti őrizetbe^[59] veszi a kiutasításáig, jogellenes magyarországi tartózkodása miatt. A másik lehetőség szerint a migráns bejelenti szándékát a magyar államnak, hogy menekültkénti elismerésére irányuló kérelmet kíván benyújtani. A benyújtott kérelem miatt a 2007. évi II. törvény^[60] alapján eljárását a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal folytatja le.

Ha a menekültügyi eljárás folyamatba kerül az érintett külföldi személy vonatkozásában, akkor a hatóságnak két lehetősége van. Az első szerint menekültügyi őrizet^[61] rendel a kérelmezőnek,^[62] a másik lehetőség, hogy a hatóság kötelező tartózkodási helyet jelöl ki a migránsnak, amely az egyik nyitott menekülteket befogadó állomás lesz. A befogadó állomások^[63] az idegenrendészeti őrizettel és a menekültügyi őrizettel ellentétben nyitottak, azokban a külföldiek menekültügyi eljárásuk idején tartózkodhatnak és ebben az időszakban szabadon közlekedhetnek az állomáson belül és kívül. Az okiratokkal nem rendelkező személyek nyilvántartásba kerülnek és egy ideiglenes igazolványként használható kártyát

[56] A látenciában lévő illegális határátlépők számára vonatkozó becslés nem áll rendelkezésre.

[57] 2012. évi C. törvény 204. § tiltott határátlépés.

[58] 27/2007. (V. 31.) IRM rendelet az idegenrendészeti eljárásban elrendelt őrizet végrehajtásának szabályairól.

[59] Idegenrendészeti őrizetbe az zárható, aki az idegenrendészeti hatóság a kitoloncolás végrehajtásának biztosítása érdekében idegenrendészeti őrizetbe veheti azt a harmadik országbeli állampolgárt, aki a hatóság elől elrejtőzött, vagy a kitoloncolás végrehajtását más módon akadályozza, illetve a távozást megtagadja, vagy más alapos ok miatt feltehető, hogy a kiutasítás végrehajtását késlelteti vagy megghiúsítja, illetve szökésének veszélye áll fenn, a kötelező tartózkodásra kijelölt helyen előírt magatartási szabályokat súlyosan vagy ismételten megsértette, a számára előírt hatóság előtti megjelenési kötelezettséget felszólításra sem teljesítette, és ezzel akadályozza az idegenrendészeti eljárás lefolytatását, vagy szándékos bűncselekmény elkövetése miatt kiszabott szabadságvesztés-büntetésből szabadult.

[60] 2007 évi II. törvény a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról.

[61] 2013-tól bevezethető lehetőség, keretet a 29/2013. (VI. 28.) BM rendelet a menekültügyi őrizet végrehajtásának szabályairól és a menekültügyi óvadékról szóló rendelkezés ad a 2007 évi II. törvény mellett.

[62] 29/2013. (VI. 28.) BM rendelet szerint ha a menedékkérő személyes körülményei alapján feltelezhető, hogy más módon nem biztosítható a kérelmező jelenléte. Ez alapján figyelembe veszi a hatóság, hogy a migráns korábbi eljárások alkalmával ismeretlen helyre távozott, vagy nem működött együtt a hatóságokkal. Az együttműködést biztosítandó, amennyiben ilyen módon biztosítható a menedékkérő jelenléte, a menekültügyi hatóság kijelölt helyen való tartózkodást rendelhet el. Ennek időtartama 72 óra, amely maximum két havonként összesen fél évig meghosszabbítható.

[63] Debrecen, Bicske és Vámoszabadi ad helyet ilyen táboroknak. www.bmbah.hu (2015.05.20.)

kapnak. Az úgynevezett Humanitárius Tartózkodási Kártya Magyarországon belül szabad mozgásra ad lehetőséget.^[64]

A szabad mozgás során jelentős nehézséget okozhat, hogy a menekültügyi kérelemmel kapcsolatos eljárás alatt, amely a kötelezően kijelölt helyen folyik, a benyújtó személyek milyen tevékenységet végeznek a tartózkodási helyen kívül. Tehát ha Debrecenben jelölték ki az eljárást és tartózkodási helyét a kérelmezőnek, akkor hogyan dönthető el, hogy Győrbe utazása mire irányul, illegálisan el akarja-e hagyni Magyarországot, vagy csak egy rokonát, ismerősét látogatta meg hazánk területén. A belföldön történő szabad mozgás a kérelmező joga és lehetősége. Annak eshetősége, hogy az embercsempészzel foglalkozó elkövető Magyarország területén szállítja, utaztatja a migránst, követhetlenné válhat.

A külföldi utasnak, tekintettel arra, hogy az embercsempész mint „segítő” személy utaztatja, akár külföldi célja felé, nem áll érdekében, hogy a hatóságok tudomására hozza a bűncselekményt, így az embercsempész ezt kihasználva gyakorlatilag bárhová eljuttathatja a migránst hazánk területén. A hatóságok bizonyítási lehetősége ebben az esetben igen nehéz. Az embercsempész gyakorlatilag csak a szállító szerepét tölti be. Amennyiben ellenőrzés alá vonják, nem bizonyítható a bűnös szándék, vagyis az államhatár-átlépési törekvés.

V. NEMZETKÖZI KÖTELEZETTSÉGEK MIATTI HIVATALOS ELJÁRÁSOK

Hazánk tagja az úgynevezett Dublini^[65] egyezménynek, amely alapján a schengeni övezetbe érkező menekültkérelmezők tekintetében a belépés országában kell lefolytatni a menekültügyi eljárást (kiskorúakra eltérő szabályok vonatkoznak). Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a menekültkérelmező illegálisan távozhat jelen esetben akár embercsempész segítséggel magyarországi kötelező tartózkodási helyéről, azonban ha Európában bárhol megállítják és ellenőrzik a hatóságok a jogszerű tartózkodási engedélyét, és ezáltal intézkednek a menekültügyi eljárás megkezdéséről, akkor ezeket a személyeket a belépési országba, azaz Magyarországra kell visszaszállítani az eljárás lefolytatása érdekében.

Amennyiben ez megtörténik, Magyarországnak egy másodlagos migrációs hullámra is fel kell készülni, amely igen jelentős igénybevétel alá fogja vetni a magyar hatóságokat, tekintettel arra, hogy a statisztikai adatok szerint összesen

[64] http://www.bmbah.hu/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=405&Itemid=369&lang=hu (2015.05.20.)

[65] A Bizottság 118/2014/EU végrehajtási rendelete (2014. január 30.) az egy harmadik ország állampolgára által a tagállamok egyikében benyújtott menedékjog iránti kérelem megvizsgálásáért felelős tagállam meghatározására vonatkozó szempontok és eljárási szabályok megállapításáról szóló 343/2003/EK tanácsi rendelet részletes alkalmazási szabályainak megállapításáról szóló 1560/2003/EK rendelet módosításáról <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX:32014R0118> (2016.01.10.)

2013-tól több mint 120000 személy lépett be a magyar menekültügyi eljárásba, nagyságrendekkel többen, mint a rendszerváltástól a 2013. évig együttvéve.

Nyilván ennél árnyaltabb kép áll rendelkezésre a pontos értékeléshez, ha számításba vesszük, hogy ezek a migránsok tranzit országgént tekintenek hazánkra, e miatt vélhetően minél több időt kívánnak a célországban tölteni, így rövid távon nem kell számolni a további létszükségleteik biztosításával. A visszaszállításuk során is újra meg fognak szökni a kötelezően kijelölt nyitott táborokból, tekintettel arra, hogy zárt tábori kapacitással csekély mértékben rendelkezünk.

VI. KÖVETKEZTETÉSEK ÉS JAVASLATOK

A fentiek alapján a sajtóban időnként visszatérően megjelenő álláspont, mely szerint minden migránsnak idegenrendészeti őrizetbe kell kerülni, nem egyeztethető össze a humanitárius kötelezettségeinkkel, illetve a nemzetközi irányelvekkel és egyezményekkel. A problematika kezelésre szorul, de ennek alapvetően a gazdasági, társadalmi és schengeni külső határként meglévő kötelezettségekre gyakorolt hatásai elsődlegesek, amit kezelni kell. Ez után következnek az egyéb, de szintén igen fontos kérdéskörök. Több elmarasztaló ítélet is született a Strasbourg Emberi Jogok Európai Bíróságán a témakörben, amikor az idegenrendészeti őrizetbe zárt migránsok javára döntött az EJEB és hazánk kártérítést fizetett.^[66]

További nehézség lehet a biztonsági kérdéseknél, hogyan lehet ellenőrizni egy Magyarországra érkező külföldit, ha csupán igen rövid időt tölt hazánkban. A biztonsági ellenőrzés végrehajtása nem olyan, mint az egészségügyi ellátásnál, hogy az alapvizsgálatokat viszonylag objektív mércékkel és vizsgálatokkal el lehet végezni. Az illegális úton érkező személyeknek a biztonsági ellenőrzése, a fenti nyilatkozatokból ítélve 24 óra vagy néhány nap határidővel, teljes bizonyossággal igen nehéz feladat lehet. A határidőket változtatni kell. Véleményem szerint nem a BÁH munkatársainak kellene a vizsgálandó migránsok adatait átküldeni a szakhatósági és ellenőrző szervezeteknek, hanem már az illegális migránsokat elfogó szervnek, a rendőrségnek egy külön erre a célra létrehozott, és széles körben hozzáférhető adatbázisba kellene felvezetnie az elfogottak adatait, amely azonnal értesíti a migrációban érintettséggel rendelkező szervezetet, valamint kidolgozni, hogy legyen végpont minden érintett szervnél ennek figyelemmel kíséréséhez. Igen értékes idő vész el a migránsok elfogása, vizsgálatai, fogdában tartási, szállítási ideje során, amely alatt lehetőség lenne ellenőrizni vagy figyelemmel kísérni a migráns hátterét, személyes tulajdonságát.

Jogi szempontból szintén érdemes lehet a menekültügyi őrizet kiemelt figyelmet érdemlő érintettjeinek és időtartamának kiterjesztése, amely miatt elrettentő erő jelentkezhethet a migránsoknál. Azonban ennek a szűrése, az érintettek körének

[66] (No.: 13058/11) Al-Tayyar Abdelhakim, valamint Hendrin Ali Said és Aras Ali Said (no. 13457/11)

meghatározása nagyon fontos kérdés lehet. Az előre láthatóan később nagyobb figyelmet érdemlő személyek őrizete^[67] lehetne a legfontosabb, mivel a gazdasági menekültek létszáma és veszélyforrása nem jelentős. A menekültügyi őrizet kiterjesztésénél azonban számolni kell a fizikai és pénzügyi feltételek megteremtése mellett a nemzetközi irányelvekkel ellentétes, különutas tevékenységgel. Alapvetően, ha nem közbiztonsági, nemzetbiztonsági vagy egészségügyi körülmények miatt kerül egy menekültügyi kérelmező őrizetbe, joggal vethetik fel a kérdést, hogy nem lehet senkit megfosztani a szabadságától, ha oltalomért, segítségért folyomodik egy a Genfi egyezményt^[68] aláíró országhoz.

A fenti adatok és folyamatok értelmezéséből megítélésem szerint több következtetés vonható le. A jelenlegi humanitárius irányelvek s európai uniós rendeletek alapján jogszerűen nem lehet feltartóztatni a nagyszámú illegális migránst, ha fizikailag meggátoljuk a belépést egy területen, azt megkerülve fog átlépni a határon. Ezek a létszámadatok, amelyek az elmúlt években, és még az elmúlt hetekben és napokban is növekedtek, a továbbiakban is nőni fognak. Fontos lehet, hogy ezeket a migránsokat kezeljük, amennyire lehet, mégpedig azzal az eszközzel, hogy felmérjük, statisztikát készítünk róluk, együttműködünk a rendvédelemben és nemzetközi szinten is, hiszen ezek a személyek még visszatérnek. Magyarországon a későbbikében is menekültügyi eljárásuk lesz, amely – eredményétől függetlenül – jelentős közigazgatási eszköz- és pénzbefektetést fog igényelni a résztvevő szakterületek terhelésével együtt.

VII. ÖSSZEFOGLALÁS

A tanulmány fejezeteit áttekintve látható, hogy egy igen komplex folyamat kezelni a napjainkban tapasztalható migrációs folyamatot. Az igen összetett és néhol nehézkesnek tűnő közigazgatási eljárásokat egyszerűsíteni kell, ha egy olyan kihívásra szükséges reagálni, mint a 2015-ös évben. Véleményem szerint igen jó irány lehet egy olyan törvénycsomag megalkotása, amely nem a rendvédelem területéről közelíti meg a migrációs válsághelyzetet, hanem a közigazgatás könnyítése, feladatainak egyszerűsítése szemszögéből. Abban az esetben a több százezres ügyfélszám is könnyebben kezelhető, vagy legalább feldolgozható lehet. A migrációs kockázatok továbbra is fennállnak, az újrakelő személyek száma évről évre nő, kezelésükre központi irányokra van szükség.

[67] Mint szélsőségesek, a törvény elől menekülő bűnelkövetők, vagy embercsempész gyanújú személyek.

[68] 1951. július 28-án egy különleges ENSZ-konferencia résztvevői elfogadták a menekültek jogállásáról szóló egyezményt, amelyet Magyarország 1989. évi 15. törvényerejű rendelettel vett át.

IRODALOM

- Ádám Antal (2012): A rendőrség az alkotmányi értékek között. In: *A rendészettudomány határkövei. „Tanulmányok a Pécsi Határőr Tudományos Közlemények első évtizedéből”* (Szerk. Gaál Gyula, Hautzinger Zoltán) Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoport, Pécs, 119–141. <http://www.pecshor.hu/periodika/hatarkovek/adam.pdf>
- Balla Zoltán (2002): *A rendészeti jog egyes kérdései, különös tekintettel a nemzetbiztonsági törvény problémáira*. PhD értekezés, Budapest.
- Bejczy Alexa (2010): A titkos információgyűjtés és a titkos adatszerzés hazai szabályozásának útvesztőjében. *Belügyi Szemle*, 60. évf. 11. szám, 44–58.
- Blaskó Béla – Miklós Irén – Pallagi Anikó – Schubauer László – Zentai Ágnes (2004): *Büntetőjog Különös rész*. (Átdolgozott kiadás), Rejtjel Kiadó, Budapest.
- Fenyvesi Lajos (1999): Külföldiek ellenőrzésével kapcsolatos nemzetbiztonsági feladatok. *Belügyi Szemle*, 47. évf. 1. szám, 84–90.
- Gárdos Éva – Sárosi Annamária (2005): A Magyarországra érkező külföldiek demográfiai jellemzői a magyar népesség tükrében, 1990–2000, *Kisebbségkutatás*, 14. évf. 3. szám, 330–337. <http://www.epa.oszk.hu/00400/00462/00027/pdf/02tan02.pdf>
- Gödri Irén (2009): Nemzetközi vándorlás. In: *Demográfiai portré. Jelentés a magyar népesség helyzetéről*. (Szerk. Monostori Judit et al.) KSH Népelemsztudományi Kutató Intézet, Budapest, 109–118.
- Gubicza József (2000): *A Határőrség menekültügyi feladatai*. Doktori (PhD) értekezés, ZMNE.
- Hansen, Peer Henrik (2007): Migration. An Intelligence and Security Perspective In: *Immigration/Emigration in historical perspective*. ed.: Ann Katherine Isaac, Pisa University Press, Pisa, 141–152.
- Hegedűs István – Juhász Zsuzsanna – Karsai Krisztina – Katona Tibor – Mezőlaki Erik – Szomora Zsolt – Törő Sándor (2013): *Kommentár a Büntető Törvénykönyvhöz*. Wolters Kluwer Kft., Budapest.
- Katona Béla – Gyömbér László (2004): A Nemzetbiztonsági Hivatal feladatai a migráció biztonsági kockázatainak felderítésében, és elhárításában, együttműködési kérdések az uniós integráció tükrében. *Pécsi határőr tudományos közlemények*, III. 117–120. <http://www.pecshor.hu/periodika/2004/Katona.pdf>
- Kádár Kriszta – Kozma Gábor (2011): Az egykori szovjet katonai területek funkcióváltása Debrecenben. *Tér és Társadalom*, 25. évf. 2. szám, 164–179. http://epa.oszk.hu/02200/02251/00043/pdf/EPA02251_Ter_es_tarsadalom3605.pdf
- Laufer Balázs (2006): A migráció és a terrorizmus a nemzetbiztonsági szolgálatok szemszögéből. *Hallgatói Közlemények*, X. szám, 107–129.
- Póczik Szilveszter – Fehér Lenke – Dunavölgyi Szilveszter – Jagusztin Tamás – Windt Szandra (2008): Nemzetközi migráció – nemzetközi kockázatok. *Magyar Tudomány*, 9. szám, 1095–1107.
- Póczik Szilveszter – Dunavölgyi Szilveszter (szerk.) (2008): *Nemzetközi migráció – nemzetközi kockázatok*, HVG ORAC, Budapest.
- Pokol Béla (1991): *A jog szerkezete*. Gondolat Kiadó, Felsőoktatási Koordinációs Iroda, Budapest.
- Parkes Roderick – Schneider Moritz (2010): Partnership: A New EU approach to Fighting Irregular Immigration? *SWP Comments* 2010/C, 26, http://www.swp-berlin.org/fileadmin/contents/products/comments/2010C26_pks_snd_ks.pdf, November, 1–4.

- Nagy Boldizsár (2012): *A magyar menekültjog és menekültügy a rendszerváltozástól az Európai Unióba lépésig*. Gondolat Kiadói Kör Kft., Budapest.
- Szabó A. Ferenc (2006): *A nemzetközi migráció és korunk biztonságpolitikai kihívásai*. Zrínyi Kiadó, Budapest.
- UNHCR *Global Appeal* 2014-2015. <http://www.unhcr.org/ga14/index.xml>
- United Nations High Commissioner for Refugees (2006): *Helping Refugees/UN*. Beyond Detention 2014.
- Urbán Attila (2002): A nemzetbiztonsági szolgálatok és a terrorelhárítás. Biztonságpolitika és terrorizmus. In: Kuglics Gábor (szerk.): *Politikai elemzések*. Magyar Lajos Alapítvány, II. évfolyam 1. szám, 38-43.

Egyéb felhasznált források

- http://www.ih.gov.hu/feladatokok_biztonsag.shtml (2015. 12.10.)
- <http://www.police.hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/hatarrendeszet/migracio-grafikonnal-0> (2016. 02. 10.)
- <http://ah.gov.hu/html/idegenrendeszet.html> (2016. 01.10.)
- <http://www.migszol.com/refugee-camps--detention-centers.html> (2016. 01.15.)
- <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=CELEX:32014R0118> (2016. 01.15.)
- http://kekroka.hu/?page_id=3286 (2016. 01. 10.)
- <http://www.bmbah.hu/index> (2016. 01.10.)
- http://www.bmbah.hu/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=478&Itemid=1226&lang=hu (2016. 01. 10.)
- <http://www.dehir.hu/debrecen/megint-tema-a-debreceni-menekulttabor-ugye/2014/02/11/>
- <http://www.police.hu/hirek-es-informaciok/legfrissebb-hireink/hatarrendeszet/migracio-grafikonnal-0> (2016.01.10.)
- http://www.ih.gov.hu/feladatokok_biztonsag.shtml (2016.01.10.)
- <http://ah.gov.hu/html/idegenrendeszet.html> (2016.01.10.)
- www.bmbah.hu (2016.01.10.)
- www.ksh.hu (2016.01.10.)
- Global Policy Forum 2015. Global Policy Forum Hivatalos Oldaláról
- <https://www.globalpolicy.org/nations-a-states/failed-states.html> (2016.01.28.)
- Központi Statisztikai Hivatal, Gyorstájékoztató Munkanélküliség, 2015. október-december. KSH Hivatalos Oldaláról (2016.01.28.)
- <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/mun/mun1512.html>
- Központi Statisztikai Hivatal, Népeségtudományi Kutatóintézet 2015. KSH Hivatalos Oldaláról (2016.01.28.)
- <http://demografia.hu/hu/tudastar/fogalomtar/71-honositas>
- Adrian Edwards: UNHCR viewpoint: 'Refugee' or 'migrant' - Which is right? UNHCR Hivatalos Oldaláról (2016.01.28.)
- <http://www.unhcr.org/55df0e556.html>
- Európai Integárció Alap: Külföldiek Magyarországon. 2011. A Helsinki Bizottság Hivatalos weboldaláról (2016.01.28.)
- <http://helsinki.hu/wp-content/uploads/Kulfoldiek-Magyarorszagon-05-11-2011-WEB.pdf>
- Worldbank- GDP ranking. A Világbank Hivatalos oldaláról. 2011. (2016.01.28.)
- <http://data.worldbank.org/data-catalog/GDP-ranking-table>

- De Stats Statistisches Bundesamt. A Német Statisztikai Hivatal Hivatalos Oldaláról (2016.01.28.)
- https://www.destatis.de/EN/FactsFigures/SocietyState/Population/CurrentPopulation/Tables_/lrbev03.html
- Központi Statisztikai Hivatal: gyorstájékoztató, letöltve 2015.01.28-án a Központi Statisztikai Hivatal weboldaláról <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/mun/mun21412.pdf%20> (2015.02.14.)
- Nemzeti Védelmi Szolgálat, letöltve 2015.02.14-én a Nemzeti Védelmi Szolgálat weboldalról
- <http://nvsz.hu/szervezet>
- Alkotmányvédelmi Hivatal, letöltve 2015.02.14-én az Alkotmányvédelmi Hivatal weboldalról
- <http://ah.gov.hu/html/idegenrendeszet.html>
- Rendőrségi statisztika, letöltve 2015.02.14-én a Magyar Rendőrség weboldaláról <http://www.police.hu/hirek-es-informaciok/hatarinfo/elfogott-migransok-szama>
- UNHCR: Menekültügyi eljárások minőségének javítása, letöltve: 2015.02.14-én az UNHCR-Centraleurope weboldaláról <http://www.unhcr-centraleurope.org/hu/mivel-foglalkozunk/jogvedelem-biztositas/a/menedekkerelmek-elbiralasa.html>

Feldolgozott jogszabályok

- 1881. évi XXXVIII. Törvénycikk (2015.05.20.)
- 1903. évi VIII. törvénycikk (2015.05.20.)
- 1908. évi XXXVI. törvénycikk (2015.05.20.)
- 1948. évi XLVIII. törvénycikk (2015.05.20.)
- 1978. évi IV. törvény (2015.05.20.)
- 1961. évi V. törvény (2015.05.20.)
- 1989. évi XXVIII. törvény (2015.05.20.)
- 1993. évi XVII. törvény (2015.05.20.)
- 1994. évi XXXIV. törvény (2015.05.20.)
- 1997. évi LXXIII. törvény (2015.05.20.)
- 1998. évi LXXXVII. Törvény (2015.05.20.)
- 2001. évi CXXI. törvény (2015.05.20.)
- 2001. évi CXXI. törvény (2015.05.20.)
- 2006. évi CIII. Törvény (2015.05.20.)
- 2007. évi II. törvény (2015.05.20.)
- 2009. évi CLV. törvény (2015.05.20.)
- 2012. évi II. törvény (2015.05.20.)
- 2012. évi C. törvény (2015.05.20.)
- 2013. évi CCXXX. törvény (2015.05.20.)
- 27/2007. (V. 31.) IRM rendelet (2015.05.20.)
- 67/2007. (XII. 28.) IRM rendelet (2015.05.20.)
- 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (2015.05.20.)
- 29/2013. (VI. 28.) BM rendelet (2015.05.20.)
- 114/2007. (V. 24.) Korm. rendelet (2015.05.20.)
- 1035/2012. (II. 21.) Kormány határozata (2015.05.20.)
- 21/2008. (OT 11.) ORFK utasítás (2015.05.20.)

•
Vándor a rengetegben